

IMPACT OF DEBT ON RETIREMENT SAVINGS SUFFICIENCY: A CASE STUDY OF GENERATION Y IN HAT YAI DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

Thitima PRABANTAW¹, Nattapon JUNTAWADEE¹, Natacha PRAJUABTHAEN¹, Farik TOHSAN¹, Warid BOONYODOM¹, Areeya RA-OB^{1*} and Klangjai SANGWICHITR¹

1 Faculty of Business Administration, Prince of Songkla University; 6510510191@email.psu.ac.th
(Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 1 September 2025

Revised: 22 September 2025

Published: 7 October 2025

ABSTRACT

This study aims to examine the impact of debt burden on the sufficiency of retirement savings and to analyze personal factors influencing the saving behavior of Generation Y in Hat Yai District, Songkhla Province. The target population consists of 95,706 Generation Y individuals. Using Yamane's formula, a sample size of 376 respondents was determined. Data were collected from December 2024 to March 2025 and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics for hypothesis testing. The findings are expected to reveal differences in saving behavior and the sufficiency of retirement savings between indebted and non-indebted groups, and to identify personal factors related to the adequacy of retirement funds. The results of this study will be beneficial to government agencies, private organizations, and financial institutions in developing policies to reduce debt burdens, promote retirement savings, and improve the long-term quality of life of the population.

Keywords: Sample Group, Generation Y, Retirement, Savings Sufficiency

CITATION INFORMATION: Prabantaw, T., Juntawadee, N., Prajuabthaen, N., Tohsan, F., Boonyodom, W., Ra-ob, A., & Sangwichitr, K. (2025). Impact of Debt on Retirement Savings Sufficiency: A Case Study of Generation Y in Hat Yai District, Songkhla Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 25

การวิเคราะห์ผลกระทบของหนี้สินต่อความพอเพียงของการออมเพื่อเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

จิตติมา พระบรรเทา¹, ณัฐพนธ์ จันทวดี¹, นาทาชา ประจวบแทน¹, ฟาริคร์ โต๊ะสัน¹, วริศ บุญโยดม¹, อารียา ราโอบ^{1*}
และ กลางใจ แสงวิจิตร¹

1 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 6510510191@email.psu.ac.th (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของภาระหนี้สินต่อความเพียงพอของเงินออมเพื่อวัยเกษียณ และวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของกลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่ม Generation Y จำนวน 95,706 คน โดยใช้สูตร Yamane คำนวณขนาดตัวอย่างได้ 376 คน เก็บข้อมูลดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2567 ถึงมีนาคม 2568 ข้อมูลที่ได้ถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาคาดว่าจะชี้ให้เห็นความแตกต่างของพฤติกรรมการออมและระดับความเพียงพอของเงินออมระหว่างกลุ่มที่มีและไม่มีหนี้สิน ตลอดจนระบุปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเพียงพอของเงินออม ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการเงิน ในการพัฒนาโยบายลดภาระหนี้ ส่งเสริมการออมเพื่อเกษียณ และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: Generation Y, เกษียณอายุ, ความพอเพียงของเงินออม

ข้อมูลการอ้างอิง: จิตติมา พระบรรเทา, ณัฐพนธ์ จันทวดี, นาทาชา ประจวบแทน, ฟาริคร์ โต๊ะสัน, วริศ บุญโยดม, อารียา ราโอบ และ กลางใจ แสงวิจิตร. (2568). การวิเคราะห์ผลกระทบของหนี้สินต่อความพอเพียงของการออมเพื่อเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 25

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราส่วนพึ่งพิงผู้สูงอายุเพิ่มจากร้อยละ 10.7 ในปี พ.ศ.2537 เป็นร้อยละ 31.1 ในปี พ.ศ.2567 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวส่งผลต่อภาระทางเศรษฐกิจของกลุ่มวัยแรงงานที่ต้องดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567) ขณะเดียวกันประเทศไทยยังเผชิญปัญหานี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง แม้ในไตรมาส 2 ปี พ.ศ.2567 สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 89.6 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2567) แต่ยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อเสถียรภาพทางการเงินของครัวเรือน

กลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2525-2540 มักถูกนิยามว่าเป็น กลุ่มคน Generation Y ซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะกำลังแรงงานหลักของประเทศ โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2567) ยืนยันว่า กลุ่มประชากรนี้เป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนในตลาดแรงงานสูงที่สุดและมีความสามารถในการผลิตและบริโภคที่ส่งผลโดยตรงต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) แต่ข้อมูลชี้ว่ากลุ่มนี้มีภาระหนี้สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มวัยอื่น ทั้งในด้านยอดหนี้คงค้างและยอดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ โดยผลการสำรวจพบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของคนทำงานในกลุ่มนี้ไม่มีเงินออม และมีสัดส่วนไม่น้อยที่มีรายจ่ายสูงกว่ารายรับ ทำให้ไม่สามารถจัดสรรเงินเพื่อการเกษียณได้อย่างเพียงพอ ข้อมูลจากบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (2567) ระบุว่า ในไตรมาส 3 ปี พ.ศ.2566 หนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีมูลค่าสะสมสูงถึง 10.05 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 10.04 ล้านบัญชี และมียอดสินเชื่อคงค้างรวมทั้งประเทศ 13.55 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.8 โดยสินเชื่อที่พบมากที่สุด ได้แก่ สินเชื่อบ้าน สินเชื่อรถยนต์ และสินเชื่อส่วนบุคคล อีกทั้งยังพบว่า กลุ่ม Generation Y (อายุ 28-43 ปี) มีภาระหนี้ครัวเรือนและหนี้เสียสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มวัยอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงความเปราะบางทางการเงินของกลุ่มแรงงานหลักของประเทศ นอกจากนี้ ผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยยังชี้ว่า กลุ่มที่มีฐานะการเงินเปราะบางมีภาระหนี้ต่อรายได้ (Debt Service Ratio: DSR) สูงถึง ร้อยละ 40.3 ทำให้เหลือเงินออมเพียงร้อยละ 10.5 ของรายได้ต่อเดือน ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ครัวเรือนจำนวนมากขาดศักยภาพในการออมระยะยาว และเพิ่มความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด, 2567)

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการค้าชายแดนของภาคใต้ตอนล่าง มีประชากรกลุ่ม Generation Y ประมาณ 95,706 คน หรือร้อยละ 23.58 ของประชากรทั้งอำเภอ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) แม้ว่าพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง แต่ด้วยลักษณะเศรษฐกิจที่พึ่งพาการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวซึ่งมีความผันผวน ครัวเรือนจึงมักต้องพึ่งพาการกู้ยืมในช่วงที่รายได้ลดลง บังคับให้เหล่านี้อาจกระทบต่อความสามารถในการออมเพื่อวัยเกษียณโดยตรง ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สินกับการออมเพื่อเกษียณของกลุ่ม Generation Y ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่จึงมีความสำคัญ ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย เพื่อเป็นแนวทางในการลดภาระหนี้และเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

จากปัญหาดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของหนี้สินต่อความเสี่ยงของการออมเพื่อเกษียณของกลุ่ม Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตลอดจนศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมและความเพียงพอของเงินออมเพื่อเกษียณ โดยคำถามวิจัยที่กำหนดขึ้น ได้แก่ ภาระหนี้สินมีผลกระทบต่อความเสี่ยงของการออมเพื่อเกษียณของกลุ่ม Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่อย่างไร และกลุ่มประชากรวัยแรงงานดังกล่าวมีระดับเงินออมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตภายหลังจากเกษียณมากน้อยเพียงใด สมมติฐานของการวิจัยประกอบด้วย ภาระหนี้สินมีผลเชิงลบต่อความเสี่ยงของการออมเพื่อเกษียณ และปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับรายได้ การศึกษา และสถานภาพหนี้ มีอิทธิพลต่อความสามารถในการออมและความเพียงพอของเงินออมเพื่อเกษียณ

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพอเพียงของการออมเพื่อวัยเกษียณ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการเกษียณ แนวคิดเกี่ยวกับ Generation และแนวคิดเกี่ยวกับหนี้สิน

การเกษียณอายุ หมายถึง การยุติการทำงานประจำที่มีรายได้หรือค่าจ้าง ไม่ว่าจะเกิดจากการถึงอายุเกณฑ์ตามที่หน่วยงานกำหนด หรือจากการที่บุคคลมีฐานะทางการเงินเพียงพอที่จะหยุดทำงานก่อนถึงเกณฑ์ (ธีรวรรณ จันตะคาด, 2561) โดยต้องอาศัยการออมและการลงทุนที่เพียงพอตลอดอายุขัย แนวคิดนี้สัมพันธ์กับทฤษฎีวงจรชีวิต (Life Cycle Theory) ของ Modigliani and Brumberg (1954) ที่อธิบายว่าบุคคลจะวางแผนการใช้จ่ายและการออมให้สมดุลในแต่ละช่วงอายุ โดยช่วงวัยทำงานถือเป็นระยะที่ต้องสะสมเงินออมและสินทรัพย์ เพื่อรองรับการใช้จ่ายเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณซึ่งรายได้ลดลงหรือหมดไป (Modigliani & Brumberg, 1954)

แนวคิดเกี่ยวกับ Generation ทฤษฎีการแบ่งรุ่นของ Strauss and Howe (1991) อธิบายว่า บุคคลที่เกิดในช่วงเวลาเดียวกันจะมีประสบการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจร่วมกัน ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรุ่นอื่น สำหรับ Generation Y ซึ่งเกิดระหว่างปี พ.ศ.2520-2543 จากข้อมูลผลสำรวจของธนาคารไทยพาณิชย์ พบว่า กลุ่มคน Generation Y ส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม ขณะเดียวกันถึงร้อยละ 48 เคยผิดนัดชำระหนี้ และร้อยละ 45 ระบุว่า รายรับไม่เพียงพอต่อรายจ่าย รวมทั้งเกือบครึ่งหนึ่งมองว่าการผ่อนชำระหนี้เป็นภาระทางการเงินที่สำคัญ (ธนาคารไทยพาณิชย์, 2560) นอกจากนี้ การศึกษาของ ญัฐพงศ์ มานารัตน์ (2563) ยังพบว่า Gen Y มีระดับการก่อหนี้สูงกว่ากลุ่มอายุอื่น และมักแก้ปัญหาหนี้ด้วยการก่อหนี้เพิ่มผ่านธนาคาร ซึ่งสะท้อนถึงการขาดวินัยทางการเงินและการจัดการหนี้ที่ไม่ยั่งยืน แนวคิดเกี่ยวกับหนี้สินหนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันทางการเงินที่บุคคลหรือครัวเรือนต้องชำระคืนตามสัญญา (วนิชพร จามิต และ บุญภา ปัทมพร, 2564) การก่อหนี้สินมีผลกระทบต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการก่อหนี้ ระยะเวลาในการชำระคืน และภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย โดยสามารถจำแนกหนี้ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อออมเพื่อเกษียณได้ดังนี้ 1) หนี้เพื่อการศึกษา เช่น กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) 2) หนี้ที่อยู่อาศัย โดยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีระยะเวลาผ่อนชำระยาวนาน 15-30 ปี 3) บัตรเครดิต เช่น สินเชื่อส่วนบุคคล และสินเชื่อผ่อนชำระสินค้า 4) หนี้ธุรกิจ เช่น สินเชื่อ SME และสินเชื่อหมุนเวียนเพื่อเสริมสภาพคล่อง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยในต่างประเทศและในประเทศไทยต่างยืนยันว่าหนี้สิน โดยเฉพาะหนี้ดอกเบี้ยสูง เช่น หนี้ส่วนบุคคลและหนี้ออนไลน์ มีผลลบต่อความสามารถในการออมเพื่อเกษียณ ขณะที่ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน การวางแผน และวินัยการออมมีผลบวกต่อความเพียงพอของเงินออม (บุญมี สืบพงศ์, 2562; ญานิกา ตระกูลกำจาย, 2556) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังเน้นการศึกษาในภาพรวมระดับประเทศ ขาดการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ที่สะท้อนความแตกต่างด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญโดยการศึกษากลุ่ม Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งเป็นเมืองเศรษฐกิจชายแดนที่มีโครงสร้างหนี้และพฤติกรรมการออมเฉพาะตัว เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์และข้อเสนอเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทจริงของสังคมไทย

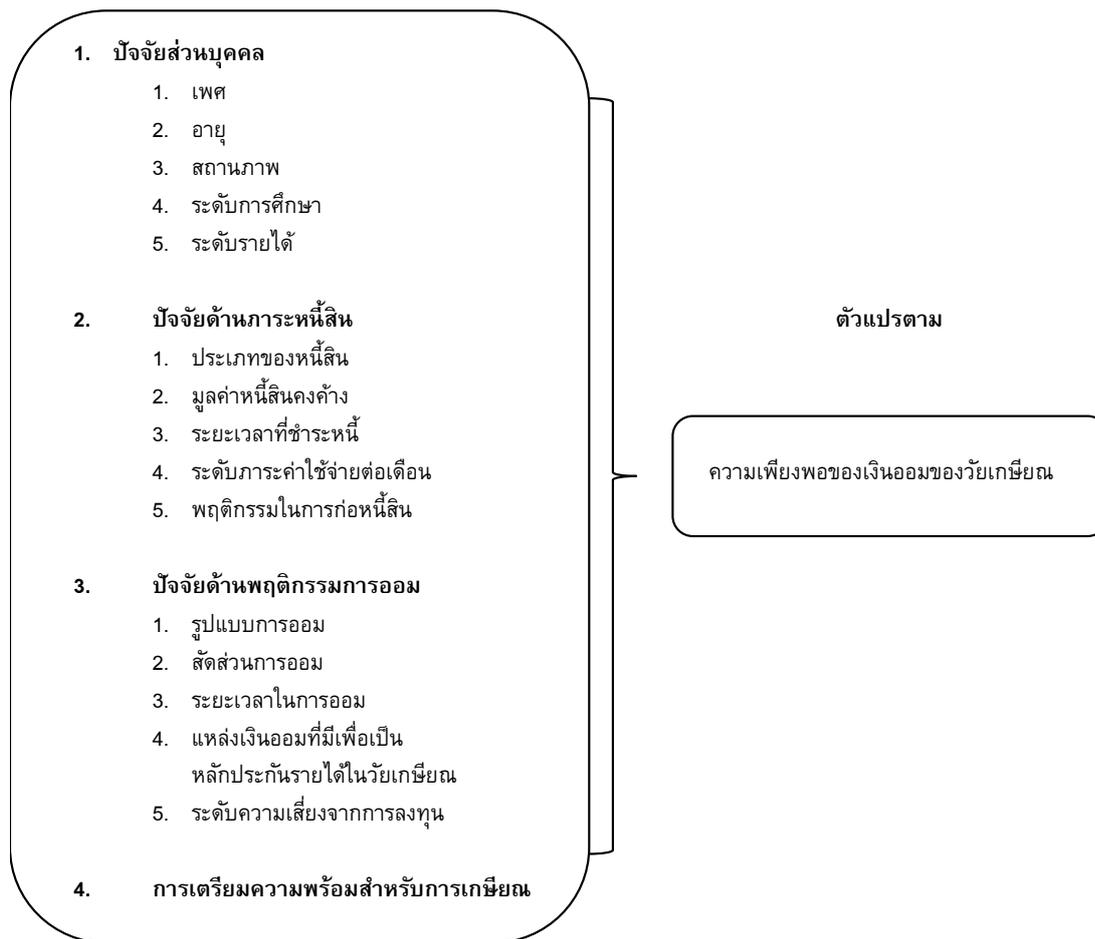
จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ ยังไม่เคยมีการศึกษาที่มุ่งเน้นทั้งเชิงพื้นที่ และกลุ่ม Generation Y โดยตรงที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงหนี้สินกับความพอเพียงของการออมเพื่อวัยเกษียณ ใน Generation Y มาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า การวิเคราะห์ผลกระทบของหนี้สินต่อความพอเพียงของการออมเพื่อเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีความน่าสนใจในการทำวิจัยเพื่อปิดช่องว่างทางการวิจัย ด้านหนี้สินและความพอเพียงของการออมเพื่อวัยเกษียณ

สมมติฐานการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาผลกระทบของหนี้สินต่อความพอเพียงของการออมเพื่อเกษียณ
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเกษียณ
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความพอเพียงของการออมเพื่อเกษียณ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มประชากรคือบุคคล Generation Y ที่มีอายุระหว่าง 28-43 ปี และมีภูมิลำเนาหรือพำนักอยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 376 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้เข้าร่วมต้องมีอายุ 28-43 ปี อาศัยอยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ หรือทำงานอยู่ในเขตอำเภอหาดใหญ่ ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามและมีคำถามคัดกรองเกี่ยวกับอายุและสถานที่อยู่ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและประชากรศาสตร์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สิน เช่น ประเภทของหนี้ ยอดหนี้ และระยะเวลาการผ่อนชำระ และตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการออมและพฤติกรรมทางการเงิน เช่น จำนวนเงินออม เป้าหมายการออม และแผนการจัดการทางการเงินโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม และ Multiple Regression เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของหนี้สินและพฤติกรรมการออมที่มีต่อความเพียงพอของเงินออม

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาระหนี้สิน และพฤติกรรมการออม กับความเพียงพอของเงินออมในวัยเกษียณ โดยใช้การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ T-test, F-test และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์พบว่า ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผลการทดสอบพบว่า ระดับการศึกษา (Sig. = 0.006) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Sig. = 0.001) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่อายุ (Sig. = 0.002) และสถานภาพสมรส (Sig. = 0.000) ก็พบความแตกต่างเช่นกัน ในทางกลับกัน เพศ (Sig. = 0.107) ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความเพียงพอของเงินออมเพื่อการเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยด้านภาระหนี้สิน จากตารางที่ 2 จากผลการถดถอยพหุคูณพบว่า มูลค่าหนี้สินคงค้างมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความเพียงพอของเงินออมเพื่อวัยเกษียณ ($B = 0.101$, Sig. = 0.023) เช่นเดียวกับระยะเวลาในการชำระหนี้ ($B = -0.123$, Sig. = 0.022) ส่วนภาระค่าใช้จ่ายต่อเดือน ไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ($B = 0.036$, Sig. = 0.504) ในด้านพฤติกรรมการออม จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณระบุว่า อัตราการออม ($B = 0.117$, Beta = 0.167, Sig. = 0.003) ระยะเวลาในการออม ($B = 0.103$, Beta = 0.128, Sig. = 0.017) และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ($B = 0.190$, Beta = 0.132, Sig. = 0.015) มีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินออมเพื่อวัยเกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.
เพศ	t-test	-4.062	.107
อายุ	F-test	5.228	.002
สถานภาพ	F-test	7.350	.000
ระดับการศึกษา	F-test	4.277	.006
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	5.969	.001

* $p < .05$

ตารางที่ 2 ปัจจัยด้านภาระหนี้สิน

ปัจจัยด้านมูลค่าหนี้สิน	b	Std. Error	B	t	p value
ค่าคงที่	1.764	0.113	-	15.577	0.000
มูลค่าหนี้สินคงค้าง	.101	.044	.236	2.275	.023*
ระยะเวลาในการชำระหนี้	-.123	.054	-.240	-2.297	.022*
ภาระค่าใช้จ่าย	.036	.053	.036	.668	.504

$R = .126^A$, $R^2 = .016$, Adjusted $R^2 = .008$, $SE_{Est} = .885$

* $p < .05$

ตารางที่ 3 ปัจจัยด้านพฤติกรรมการออม

พฤติกรรมการออม	b	Std. Error	B	t	p value
ค่าคงที่	0.871	0.155	-	5.612	.000
อัตราการออม	.117	.039	.167	2.963	.003
ระยะเวลาในการออม	.103	.043	.128	2.406	.017
ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้	.190	.078	.132	2.439	.015

$R = .319^a$, $R^2 = .102$, Adjusted $R^2 = .095$, $SE_{Est} = .845$, $F = 14.075$, Sig. = .000^b

* $p < .05$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของหนี้สินและปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความพอเพียงของการออมเพื่อการเกษียณในกลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้เป็น 3 ประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ผลกระทบของหนี้สินต่อความพอเพียงของการออมเพื่อการเกษียณ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ 3) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความพอเพียงของการออมเพื่อการเกษียณ ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีระดับความพอเพียงของเงินออมเพื่อการเกษียณไม่เพียงพอ โดยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์ ไม่เพียงพอ หรือ ไม่เพียงพออย่างมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดทางการเงินและการวางแผนการออมระยะยาวที่ยังไม่เข้มแข็งพอในกลุ่มคนรุ่นใหม่ในพื้นที่ศึกษาผลการวิเคราะห์ด้านหนี้สินแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่แตกต่างกัน โดยมูลหนี้คงค้างบางประเภท เช่น หนี้เพื่อที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพอเพียงของเงินออม เนื่องจากเป็นหนี้ที่ก่อให้เกิดสินทรัพย์ถาวรและสะท้อนความรับผิดชอบทางการเงินของผู้กู้ การมีหนี้ในลักษณะนี้ยังอาจแสดงถึงความมีวินัยในการชำระหนี้ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเงินในภาพรวมที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาการผ่อนชำระที่ยาวนานกลับส่งผลเชิงลบต่อความสามารถในการออม เพราะการมีภาระหนี้ระยะยาวทำให้ครัวเรือนมีรายจ่ายคงที่สูงขึ้น ส่งผลให้เงินคงเหลือสำหรับการออมลดลง และเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นตามอายุและภาระครอบครัว จึงยิ่งทำให้การออมเพื่อการเกษียณไม่เพียงพอ นอกจากนี้ สินเชื่อออนไลน์ที่เข้าถึงง่ายยังสร้างแรงกดดันต่อการใช้จ่ายเกินตัว และกลายเป็นอุปสรรคต่อการออมในระยะยาว เนื่องจากเป็นหนี้ที่มักมีอัตราดอกเบี้ยสูงและไม่มีสินทรัพย์ถาวรเป็นผลตอบแทน

เมื่อเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ปรากฏในงานวิจัยฉบับนี้ ผลลัพธ์มีความสอดคล้องกับงานของ ชีรพัฒน์ มีอำพล (2557) ที่ศึกษาพฤติกรรมการออมของบุคลากรในจังหวัดตรัง โดยพบว่าปัจจัยด้านการศึกษาและรายได้มีผลต่อการออมเพื่อเกษียณ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่แสดงให้เห็นว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการออมและความพอเพียงของเงินออม ส่วนเพศไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ การที่รายได้และการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อความพอเพียงของการออมสามารถอธิบายได้ว่า บุคคลที่มีรายได้สูงมักจะมีความสามารถกักเงินสำหรับการออมได้มากกว่า และบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักจะมีความรู้ทางการเงินและการวางแผนระยะยาวที่ดีกว่า จึงส่งผลให้มีโอกาสสะสมเงินออมเพื่อการเกษียณได้มากกว่า

นอกจากนี้ งานวิจัยของ จิตติยา ชีวะธรรมกุล (2560) ที่ศึกษาพฤติกรรมการออมและการลงทุนของข้าราชการครู พบว่าปัจจัยรายได้และระยะเวลาในการออมมีอิทธิพลต่อความเพียงพอของเงินออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ที่แสดงให้เห็นว่าอัตราการออม ระยะเวลาในการออม และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพอเพียงของการออม การเริ่มออมตั้งแต่อายุยังน้อยและออมอย่างต่อเนื่องในระยะยาวช่วยให้เงินออมมีเวลาทบต้นและสร้างผลตอบแทนได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน บุคคลที่ยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับเหมาะสมย่อมมีโอกาสเข้าถึงการลงทุนที่สร้างผลตอบแทนสูงกว่าการฝากเงินเพียงอย่างเดียว ทำให้สามารถบรรลุความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณได้ดียิ่งขึ้น ในด้านพฤติกรรมการออม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงเลือกเก็บออมในรูปแบบที่ปลอดภัย เช่น การฝากเงินในบัญชีธนาคารและการออมผ่านระบบประกันสังคม ขณะที่การลงทุนในกองทุนเพื่อการเกษียณ เช่น RMF หรือ SSF มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานของ เกศรินทร์ นาคสุวรรณ (2558) ที่ชี้ว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังคงนิยมออมเงินในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำและมีสภาพคล่องสูงมากกว่าการลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนระยะยาว ซึ่งสะท้อนถึงความระมัดระวังและความไม่มั่นใจในเครื่องมือทางการเงินที่ซับซ้อน แต่ขณะเดียวกันก็เป็นข้อจำกัดที่ทำให้การออมไม่เติบโตเพียงพอต่อเป้าหมายการเกษียณในอนาคต

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ชี้ว่ากลุ่มคน Generation Y ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ยังมีระดับความพอเพียงของเงินออมเพื่อการเกษียณต่ำ และมีปัจจัยหลายด้านทั้งหนี้สินและปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความสามารถในการออม จึงนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ควรได้รับการพิจารณาในหลายมิติ

1) ภาครัฐและสถาบันการเงินควรส่งเสริม ความรู้ทางการเงินและการออมเพื่อการเกษียณ อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจในความสำคัญของการเริ่มออมตั้งแต่อายุยังน้อย การกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม และการเลือกเครื่องมือการลงทุนที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าอัตราการออมระยะเวลาในการออม และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพอเพียงของเงินออม

2) ควรมีมาตรการ ส่งเสริมการออมระยะยาวผ่านเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสม เช่น กองทุนเพื่อการเกษียณ RMF หรือ SSF ผลการวิจัยสะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังนิยมเก็บออมผ่านเงินฝากธนาคารและประกันสังคม ซึ่งแม้จะมีความปลอดภัยสูง แต่ไม่สามารถสร้างผลตอบแทนเพียงพอในระยะยาว การออกแบบแรงจูงใจทางภาษีหรือการจัดทำโครงการส่งเสริมการออมที่เข้าถึงง่าย จะเป็นกลไกที่ช่วยจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้เครื่องมือการออมเพื่อเกษียณที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ภาครัฐควรมีมาตรการกำกับดูแลและ ควบคุมสินเชื่อออนไลน์และหนี้ดอกเบี้ยสูง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่บั่นทอนความสามารถในการออม เนื่องจากความสะดวกในการเข้าถึงสินเชื่อรูปแบบนี้มักนำไปสู่การใช้จ่ายเกินตัวและการก่อหนี้ที่ไม่จำเป็น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาโลก สนับสนุนการออมอัตโนมัติ (automatic saving) เช่น การหักเงินเดือนเข้ากองทุนเกษียณโดยตรง หรือการจัดทำระบบออมก่อนใช้จ่าย (save-first design) เพื่อสร้างวินัยทางการเงินและทำให้การออมเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้แม้จะให้ข้อมูลที่มีคุณค่าเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่ควรพิจารณาเพื่อต่อยอดในการศึกษาครั้งต่อไป

1) งานวิจัยมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจพึ่งพาการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการวิจัยในอนาคตควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังภูมิภาคอื่นที่มีลักษณะเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน เช่น พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อุตสาหกรรม หรือเมืองใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเชิงบริบทของปัจจัยที่ส่งผลต่อความพอเพียงของการออมเพื่อการเกษียณ

2) ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้มาจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม ซึ่งแม้จะสามารถวิเคราะห์เชิงปริมาณได้อย่างชัดเจน แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านการสะท้อนพฤติกรรมเชิงลึกและแรงจูงใจที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในอนาคตจึงควรพัฒนาไปสู่การใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (mixed methods) โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มเพื่อให้เข้าใจความซับซ้อนของพฤติกรรมออมและการก่อหนี้ รวมทั้งเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจทางการเงินได้ดียิ่งขึ้น

3) การวิจัยครั้งนี้ให้ความสำคัญกับหนี้สินและปัจจัยส่วนบุคคลเป็นหลัก ขณะที่ปัจจัยเชิงโครงสร้างอื่นๆ เช่น บทบาทของสถาบันการเงิน มาตรการของรัฐ หรือผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจมหภาค ยังไม่ได้รับการพิจารณาอย่างครอบคลุม ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตควรบูรณาการตัวแปรด้านนโยบายสาธารณะและปัจจัยภายนอก เพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์การออมเพื่อการเกษียณได้อย่างรอบด้านยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Modigliani, F., & Brumberg, R. H. (1954) Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of Cross-Section Data. In: Kurihara, K.K., Ed., *Post-Keynesian Economics* (pp. 388-436), Rutgers University Press, New Brunswick,
- SET Investnow. (2563). วางแผนเกษียณยังไง มีเงินใช้ไปทั้งชาติ. สืบค้นจาก <https://www.setinvestnow.com/th/financialplanning/retirement-planning>.
- SET investnow. (2565). การจัดสรรสินทรัพย์ให้พอใช้ในวัยเกษียณ. สืบค้นจาก <https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/54-tsi-asset-allocation-for-retirement>.
- Strauss, W. & Howe, N. (1991). *Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069*. Harper Perennial.
- Thairath. (2566). เกร็ดดี บูโร เปิดตัวเลขหนี้เสีย คนต่างวัย Gen Y สูงสุด 3.9 แสนล้าน. สืบค้นจาก https://www.thairath.co.th/money/economics/thai_economics/2744149.
- กมลวรรณ ภูชิงชัย, นนทร์ วรพาณิชย์ และ จิตติมา พุฒิชานันท์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 6(2), 265-278.
- กอน้าว เพิ่มตระกูล. (ม.ป.ป.). ความแตกต่างของ Generation ของแต่ละช่วงวัย. สืบค้นจาก <https://winestrehab.com/the-different-between-generations/>.
- กองทุนการออมแห่งชาติ. (2563). ออมเงินอย่างไรได้บำนาญตลอดชีพ. สืบค้นจาก www.nsf.or.th: <https://www.nsf.or.th/node/785/>.
- ณัฐพงศ์ มานารัตน์. (2563). การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตที่ค้างชำระและวิธีการจัดการหนี้ค้างชำระของบัตรเครดิตของผู้บริโภควัยทำงาน ในอำเภอเมืองเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดชา เดชวัฒน์ไพศาล. (2551). เจนเนอร์เรชั่นวัยกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล. *Chulalongkorn Review*, กรกฎาคม-กันยายน, 53-66. สืบค้นจาก <https://www.botlc.or.th/item/article/02000003588>.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). บำเหน็จบำนาญข้าราชการรู้ไว้ก่อนเกษียณ. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th/th/about/mediacenter/insights/article/344-pension>.
- ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน). (2568). Gen Y หนี้เยอะกว่าทุก Generation จริงหรือ. สืบค้นจาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/life-style/geny-more-debts>.
- ธีรวรรณ จันตะคาด. (2561). การออมเงินเพื่อการเกษียณอายุของประชากรวัยแรงงานในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บริษัท ข้อมูลสินเชื่อแห่งชาติ จำกัด . (2567). สัญญาณเศรษฐกิจเครดิตบูโร ณ ไตรมาส 3/2567. สืบค้นจาก <https://www.ncb.co.th/national-credit-bureau-news-and-event/ncb-news/news-012-2567/>.
- พัชรี สุขโชค และ วิไลลักษณ์ อยู่สำราญ. (2563). การเตรียมความพร้อมวางแผนชีวิตเพื่อการเกษียณของพนักงานบริษัทเอกชนกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นวัย. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพ็ญประภา เบญจวรรณ. (2558). การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 82-92.
- ภรณ์ทิพย์ สิงห์นิล. (2559). การจัดการทางการเงินของผู้บริหารเจนเนอร์เรชั่นวัย เพื่อสร้างการยอมรับจากบุคลากรภายในองค์กร. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วันชพร จามิต และ บุญกา ปันทุรอำพร. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาระหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2567). *หนี้ครัวเรือนปี 2567 อาจชะลอลงมาที่ 88.5-89.5% ต่อจีดีพี*. Econ Digest. สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/HouseholdDebt-CIS3524-FB-16-10-24.aspx>.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย . (2564). *ความสำคัญของการจัดสรรสินทรัพย์เพื่อลงทุน*. สืบค้นจาก <https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/231-the-importance-of-investment-asset-allocation>.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย . (2565). *การจัดสรรสินทรัพย์*. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/glossary/asset-allocation?lang=th>.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). *ประมาณการค่าใช้จ่ายอย่างไรพอใช้หลังเกษียณ*. สืบค้นจาก <https://www.setinvestnow.com/th/knowledge/article/18-how-to-estimate-retirement-expenses>.
- สาธิต จินดากุล. (2559). *การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจการประปาส่วนภูมิภาคเขต 1*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมปศุกรรม. (2565). *ไทยพร้อมหรือไมกับการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์*. สืบค้นจาก <https://op.mahidol.ac.th/ga/posttoday-22-2/>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. (ม.ป.ป.). *กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ*. สืบค้นจาก <https://www.fpo.go.th/main/General-information-public-service/FAQ/2803/2869.aspx>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *สำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย*. สืบค้นจาก https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/iM.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน*. สืบค้นจาก https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/qC
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *Thailand's SDG Review: The Series EP.8*. สืบค้นจาก <https://sdgs.nesdc.go.th/thailands-sdg-review-the-series-ep-8/>.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).